

Радіонова К. С.,
аспірант кафедри англійської філології
Запорізького національного університету

СТІЙКІ КОМПАРАТИВНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗОВНІШНОСТІ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, ФРАНЦУЗЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ МОВАХ

Анотація. У статті розглянуто сутність та особливості вжитку стійких компаративних одиниць, їхнє місце у сучасній лінгвістиці. Проаналізовано стійкі порівняння на позначення зовнішності людини в англійській, французькій, українській та російських мовах.

Ключові слова: стійкі компаративні одиниці, порівняння, компаративні фразеологічні одиниці, об'єкт порівняння, суб'єкт порівняння.

Постановка проблеми. Стійкі компаративні одиниці або компаративні фразеологізми – це окремий клас фразеологізмів, що посідає важливе місце у дослідженнях сучасної лінгвістики. На фоні неймовірного інтересу до дослідження стійких порівнянь (роботи А. Вежбицької, В.В. Жаворонка, В.В. Виноградова, М.П. Кочергана, В.М. Манакіна, Ш.Р. Басирова, В.А. Маслової) питання про їхню семантику, структуру та сферу вжитку залишаються дискусійними та потребують подальшого вирішення.

Мета статті – висвітлення закономірностей вжитку стійких компаративних одиниць під час опису зовнішності людини в англійській, французькій, українській та російській мовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Порівняння – це багатогранне явище, тому воно є об'єктом дослідження багатьох наук: у філології порівняння – один з видів троп, у психології – один з розумових процесів, у логіці та філософії – засіб пізнання світу.

Отже, порівняння – пізнавальна операція, яка лежить в основі суджень про подібності та відмінності об'єктів. За допомогою порівнянь виявляються кількісні та якісні характеристики предметів, класифікується, упорядковується та оцінюється зміст буття та пізнання. Порівняти – зіставляти «одне» з «іншим» задля виявлення їх можливих відношень [12, с. 623].

Процес порівняння – невід'ємна частина пізнання навколишнього світу. Кожного дня, кожної хвилини людина має справу з порівнянням нового предмету з відомими реаліями, виявляючи як вже знайомі, так і нові характеристики тих чи інших об'єктів. Саме завдяки порівнянню ми маємо змогу глибше та більш детально вивчити різноманітні явища. Найчастіше процес порівняння відбувається підсвідомо, не потрібно довго замислюватися над тим чи іншим явищем, щоб знайти паралельні з ним предмети та вилучити спільні або від'ємні характеристики, бо компаративні одиниці існують в пам'яті людини як готові структурні мовні кліше, тому ми легко, без значних зусиль ними оперуємо. Порівняння надають об'єкту пізнання нового відтінку.

Компаративні одиниці заповнюють всі сфери людського життя. Важливе місце посідають компаративні фразеологізми при першому знайомстві з тим чи іншим об'єктом, саме тоді ми найбільш експресивно та емоційно реагуємо на щось «нове»,

намагаючись як можна яскравіше його описати, охарактеризувати якість, дію або стан через конкретний образ. Але важливим є те, що група порівняння разом з компонентом отримує нове значення. Тому мовне порівняння об'єднує одночасно дві функції: пізнавальну та емотивно-оцінну [5, с. 23].

Розглянемо особливості компаративних одиниць англійської, французької, української та російської мов при описі людини, а саме її зовнішності. Ці фразеологізми можна вважати найбільш розповсюдженими з погляду щоденного вжитку, оскільки щодня ми, якщо навіть не знайомимось з новими людьми, то спілкуємось з нашими родичами, колегами, друзями, оцінюючи їхню зовнішність, поведінку, настрій, звертаємось до компаративних одиниць, які оживляють та роблять наші спостереження більш емоційними та яскравими.

Стійкі порівняння як мовне вираження світогляду народу – цікавий матеріал для лінгвокраїнознавчих досліджень. Формальним засобом вираження порівняння є компаративна конструкція. Термін «компаративна одиниця» вживається для вираження одиниці, з якою порівнюють, та для вираження всієї структури порівняння. Загалом у порівняннях розрізняють суб'єкт (те, що порівнюють), об'єкт (те, з чим порівнюють) і ознаку, за якою один предмет (суб'єкт) порівнюють з іншим (об'єктом) та порівняльний сполучник [11, с. 496]. Одиниці, в яких наявні всі чотири компоненти, є структурно повними порівняннями. Такі конструкції здійснюють перетворення образів на уявлення (найузагальненішу форму знань), що виникають унаслідок різноманітних асоціацій [3, с. 89].

Компаративні конструкції зі сполучником **як** становлять найбільшу групу стійких порівнянь української мови. Причому деякі з них здатні вживатися тільки зі сполучником **як** (*як німий*), в інших же сполучник **як** може замінюватися синонімами **немов** або **наче**, надаючи порівнянням відтінку книжності (*як цариця – наче цариця*) [2, с. 8]. Російські компаративні одиниці утворюються за допомогою сполучника **как** (*как немой*). Що ж стосується англійської мови, тут ми маємо два найбільш розповсюджених варіанти конектора, а саме **like** та **as** (*silent as the dead; eyes like saucers*). У французькій мові, як і в російській, – один сполучник **comme** (*muet comme une borne*).

Перш ніж перейти до розгляду компаративних одиниць зазначених мов, зауважимо, що в сучасній лінгвістиці зазвичай виділяють два типи фразеологічних одиниць – ті, які мають еквіваленти в інших мовах, та ті, які еквівалентів не мають. Перші поділяються на дві групи – повні та часткові еквіваленти. Повні еквіваленти мають не тільки одне і те ж значення в обох мовах, а ще й однакову лексичну й граматичну структури. Часткові еквіваленти мають певні лексичні, граматичні або лексико-граматичні відмінності [4, с. 318].

Як ми вже зазначали, компаративні одиниці оперують як у науковій, літературній, діловій так і в повсякденній мові.

У цій статті ми з'ясуємо місце та функції стійких компаративних одиниць під час опису зовнішності людини. Всім нам відоме досить розповсюджене прислів'я: «Стрічають по одежі, а проводжають по розуму». Образ зовнішності відіграє важливу роль у процесі спілкування. Цей феномен – складне концептуальне явище, що формується за фізичними та інтелектуальними ознаками, до яких долучаємо певний знаковий зміст. Образ зовнішності – це сукупність уявлень та асоціацій, що склалися історично, а тому є достатньо стійкими. Вони відображають пізнавальний, соціальний та культурний досвід народу, враховують також емоційний, прагматичний та естетичний аспекти його сприйняття та оцінки [7].

Отже, перше, на що ми звертаємо увагу, це на загальне враження від людини: чи гарна вона, струнка чи навпаки не досить приваблива. Різноманітні критерії складають портрет зовнішнього вигляду людини. Розглянемо компаративні одиниці, утворені на основі різних характеристик зовнішності.

1. Загальна краса

Людина може бути божественно гарною, такою, що неможливо відірвати очей. Важко сказати, що саме приваблює в ній, бо весь образ зачаровує співрозмовника. Про таких людей кажуть: «гарний як картинка», «красивый как картинка», “pretty as a picture” (...she is a young actress I know. She is as pretty as a picture (W.S. Maugham, “Theatre”, Ch. XVIII)). Як в українській, в російській, так і в англійській мові небачену вроду порівнюють з картиною, французи ж порівнюють гарних людей із днем: “joli comme le jour” (Madame la Dauphine avait une fille d'honneur d'un chapitre d'Allemagne, jolie comme le jour, et faite comme une nymphe, avec toutes les grâces de l'esprit et du corps (Saint-Simon, “La Cour de Louis XIV”)) або із серцем “joli comme un cœur” (Quand il parut, habillé de neuf des pieds à la tête par le tailleur de son père, elle poussa un cri de surprise joyeuse: il était joli comme un coeur (E. Zola, “La Curée”)).

Слов'янська і французька культури порівнюють вроду з ангелом: «прекрасен как ангел небесный», “beau comme l'ange (comme un archange)” (Une fille de Paris, belle comme les anges, avait été chargée par la police de se faire aimer du marquis de Montauran (H. de Balzac, “La Vieille fille”)). Іншим об'єктом порівняння може бути вранішня зоря: «прекрасен как утренняя заря», “beau comme un (le) lever du soleil” (Il se trouvait, cinquante ans passés, l'acquéreur d'une femme de dix-neuf belle comme un lever du soleil, douce comme un écheuve de soie, pure comme un petit enfant et tendre comme du pain frais (C. Farrère, “Quatorze histoires de soldats”)).

Але порівняння часто можуть мати і жорстокий характер, представник жодного менталітету не соромиться висловити своє незадоволення зовнішністю людини, тому в усіх мовах існують компаративні звороти, які досить яскраво характеризують недоліки зовнішності людини: «страшний як смертний гріх», «страшный (безобразный) как смертний грех/страшный как все семь смертных грехов», “ugly as sin” (Harold is ugly as sin, but his personality is very charming), “laid comme les (sept) péchés (capitaux)/laid comme le péché”. Кожна з представлених культур є досить релігійною та віруючою, для народів важливо не грішити, обрати для себе чистий та безгрішний шлях, тому не дивно, що гріх – це щось страшне для них, щось, що викликає зневагу, страх, відчуження. Саме тому компаративні одиниці з елементом «гріх/сім гріхів» є найяскравішими порівняно з іншими фразеологічними зворотами, такими як «безобразный (уродливый) как обезьяна», “laid comme un singe” (Angèle (lisant). “Je savais bien que tu ne pouvais aimer

ton mari, il est laid comme un singe...” (G. Feydeau, “Le Système Ribadier”)).

Неприємна зовнішність в усіх мовах асоціюється також з жабами, ці земноводні тварини викликають неприємні відчуття, бажання швидше позбавитись їх та забути раз і назавжди: «уродливый как жаба», “ugly as a toad” (Maria may be a beautiful woman, but when she was a child she was as ugly as a toad), “laid comme un crapaud”.

2. Будова тіла

Проаналізувавши загальний образ людини, ми починаємо звертати увагу на деталі. Худий чи товстий, високий чи низький наш товариш, усі ці нюанси допомагають нам намалювати більш чітку картину тієї чи іншої людини.

Про худу людину кажуть: «худий як дошка», «худой как доска», “thin as a lath”. Українці та росіяни порівнюють худих із тріскою: «худий як (мов, немов, наче, неначе) тріска», «худий як шкіпа», «худой как щепка». Англійці – із граблями – “thin as a rake”, ганебним стовпом – “thin as a whipping-post”, рейками – “thin as a rail” (Both were over six feet, and as thin as rails... (J. Galsworthy, “Caravan”, “The Apple-Tree”)). Більш багатими на порівняння цієї групи виявились французи: “maigre comme un chat de gouttière” (дослівно – «худий як домашній кіт»), “maigre comme un cent de clous (comme un clou)” (дослівно – «худий як сто гвіздків (гвіздок»)), “maigre comme un chien fou” (дослівно – «худий як скажена собака»), “maigre comme un coucou” (дослівно – «худий як зозуля»), “maigre comme un échalas” (дослівно – «худий як жердина»), “maigre comme un hareng saur” (дослівно – «худий як копчений оселедець»). Всі ці порівняння не мають повних еквівалентів ні в українській, ні в російській, ні в англійській мовах. Словники фразеологізмів чи компаративних одиниць перекладають вищезазначені стійкі вислови частковими еквівалентами, які мають місце у тій чи іншій мові:

...mais les officiers allemands, non, non, non, pas des hommes, des monstres... Il faut les avoir vus des près, ces affreux grands raides, maigres comme des clous... (H. Barbusse, “Le Feu”) – ...но немецкие офицеры, ей-богу, это не люди, – чудовища... Надо посмотреть на них вблизи – отвратительные, длинные, прямые, худые как щепки...

La secrétaire apprit de moi ensuite que... mes artistes préférées étaient Audrey Hepburn et Lollobrigida. - C'est bien contradictoire! me dit-elle. L'une est maigre comme un cent de clous, l'autre est dodue comme vous (P. Guth, “Le Mariage du naïf”). – Затем секретарша узнала от меня, что... мои любимые актрисы – Одри Хепберн и Лоллобриджида. – Это несовместимо, – заметила она. – Одна худая как щепка, а другая же толстушка, как вы [14].

Існують і вирази на позначення товстої людини: «товстий (жирний) як свиня», «толстый как свиня», “fat as a pig” (If I don't stop eating this cake, I'll be fat as a pig!). Зауважимо, що така семантична група є ідентичною у французькій та російській мовах: «толстый как бочка», “gros comme une barrique (un muid)”, «толстый как боров», “gros comme un cochon”, “толстый как корова”, “gros comme une vache”.

Зріст – ще одна характеристика, на яку ми звертаємо увагу. Високі люди викликають в нашій свідомості такі стійкі компаративні одиниці: «каланча пожарная» (Ты мне брось, каланча пожарная, пугать людей! (М. Бубеннов, «Белая береза»)), “tall as a maypole/tall as a steeple”. У французькій та українській мовах об'єктом порівняння височезної людини є жердина: «високий як жердина», “grand comme un échalas”.

Що ж стосується виразів на позначення людей низького росту, то стійкі компаративні одиниці знаходимо лише у французькій мові:

“haut comme une botte (pas plus haut qu’une botte/que la botte)” (дослівно «високий як чобот»):

Oh! une très belle boutique, une charcuterie tout en marbres et en glaces, juste en face des Halles... Et j’ai trouvé là une gailarde, une bonne haute comme une botte, fraîche, rouge... (E. Zola, “La Joie de vivre”). – О! я нашел чудесный магазин, колбасную, всю из мрамора и зеркал, и как раз напротив рынка... И там я обнаружил плутовку – такое миниатюрное создание – свеженькую, румяную...;

“haut comme trois pommes” (дослівно – «високий як три яблука»):

Il détestait les jeux de ses camarades... Une fois pour toutes, il laissait rendre compte de son étrangeté dans ce domaine par la vocation ecclésiastique qu’il avait proclamée très fort quand il était haut comme trois pommes (L. Aragon, “Les Beaux quartiers”). – Игры товарищей были Арману ненавистны... Раз и навсегда он нашел объяснение этой странности в том признании священника, которое он избрал, когда еще под стол пешком ходил [14].

3. Обличчя

У народі кажуть: обличчя людини – дзеркало її душі. Неможливо не погодитись з цим висловленням, бо саме обличчя може розказати про людину майже все, тому і характеристиці кожної деталі обличчя ми відводимо своє вагоме місце, серед яких очі посідають найголовніше, бо вони здатні розповісти все, навіть найтаємне. Не потрібно багато слів, іноді навіть жодного слова не треба чути, якщо поглянути у вічі людини, вони все повідають самі. Про великі круглі очі українці зазвичай говорять: **«очі, як у сови»** або **«очі, як цибуля»**, росіяни – **«глаза круглые, как у совы»** (*У женщины, вытягивающей шею из-за его спины, увядшее лицо и круглые, как у совы глаза. (В. Тендряков «Короткое замыкание»*)), англійці – **“eyes like saucers”** (*Our eyes were like saucers as we witnessed another display of the manager’s temper*). Дуже багато порівнянь, пов’язаних з кольоровою гамою очей, існує в слов’янському менталітеті: **«очі блакитні, як небо»**, **«очі голубі, як небо»**, **«очі сині, як весняне небо»** – **«глаза голубые, как небо»** (*Глаза у [Ольги] как небо голубые, Улыбка, локоны льняные... (А. Пушкин «Евгений Онегин»*)), **«очі сині, як волошки в житі»** – **«глаза голубые, как васильки»** (*– Я бы хотела бульону, – несмело произнесла маленькая блондинка, с волосами, как спелая рожь, и с глазами, как васильки (А. Куприн «Яма»*)). Синій колір очей найчастіше асоціюється з доброю душею та великим відкритим серцем, тому і маємо порівняння з «небом» – великим, чистим, безмірним, неосяжним та «волошками» блакитний колір яких заворожить навіть найприскіпливіших любителів квіткової краси. Темний колір очей також не залишився непомітним: **«очі темні, як ніч»**, **«очі чорні, як терен»**, **«очі чорні, як вуглики»** – **«глаза черные, как угли/уголья»** (*Глаза ее, черные как угли, глубоко ввалились, лихорадочно блестели, вокруг них были синие круги (А. Иванов «Вечный зов»*)), **«очі, як вишні в росі»** – **«глаза, как вишни»** (*Настя только что окончила учиться в гимназии; радуясь свободе, она весело и ясно улыбалась всему миру большими, темными как вишни глазами (М. Горький «Случай из жизни Макара»*)).

Колір обличчя – наступна деталь, яка привертає нашу увагу, бо дає змогу розкрити емоційний стан нашого співрозмовника. Як би сильно не намагалась людина приховати свою схвильованість, сум, переживання, турботу чи, навпаки, радість, уті-

ху, відраду, та її обличчя, а саме колір, видасть її, бо ще ніхто не навчився стовідсотково контролювати приливи крові. Про людину, яка хвилюється чи боїться чогось, кажуть: **«блідий як полотно»**, **«бледный как полотно»** (*Среди комнаты стояла Лизавета... и смотрела... на убитую сестру, вся белая как полотно и как бы не в силах крикнуть (Ф. Достоевский «Преступление и наказание»*)), **“pale as a sheet”** (*One evening a big red-headed Swede burst into one of the huts, pale as a sheet (D. Carter)*), **“blanc comme un linceul/pâle comme un linge”**; **«бліий як стіна»** (*А він під образами, блідий як стіна, але гордий, що поборов жах – так, так, він не просить собі життя, ні, він... (Г. Косинка «Темна ніч»*), **«бледный как стена»** (*Медленно и со вкусом читал Дмитрий об этом бледной как стена Ольге и ее матери (А. Калинин «Эхо войны»*)), **“blanc comme un mur”** (*Roger: Regardez donc le chef. Il est blanc comme un mur (J.-R. Bloch, “Toulon”*)); **«блідий як смерть»**, **«бледный как смерть»** (*Вдруг вбегает в избу Якова Яковлевича жена, вся бледная как смерть (Н. Лесков «Запечатленный ангел»*)), **“pale as death”** (*As for Teach, he grew as pale as death, and incontinently went down to the cabin (R. Stevenson)*), **“pâle comme la mort”**. Наякчану людину також порівнюють з мертвяком: **«белый/бледный как мертвец»** (*Газит опять коня седлает, Два дня, две ночи пропадает. На третий, бледен как мертвец, приходит он домой (А. Пушкин «Газит»*)), **“pale as a corpse”** (*Trippetta, pale as a corpse, advanced to the monarch’s seat, and falling on her knees before him, implored him to spare her friend (E. Poe)*), **“blanc comme un mort”** (*Breux, qui avait encore giflé deux fois Philibert, se jeta dans la pièce, blanc comme un mort et secouant l’enfant au collet (P. Marguerite, “Maison ouverte”*)).

Почервоніле обличчя може бути доказом сорому: **«зачервонітися (зашарітися) як маків цвіт»**, **«зардеться как маков цвет»** (*Ты румян как маков цвет, Я как смерть и тощ и бледен. (А. Пушкин «Ты и я»*)), **“red as a poppy”** (*...Harry Warrington looked as red as a poppy, whilst Lady Maria held her meek dace downwards, and nimbly plied her needle (W. Thackeray)*), **“rouge comme un coquelicot”**; **«зардеться как помідор»** (*Пришел полковник, Цыпин papa, и, узнав что случилось, зарделся как помидор, опустил щеки и свирепо оглядел класс (А. Лиханов «Лабиринт»*)), **“être rouge (rougir) comme une tomate”** (*Laura a essayé une nouvelle crème de soin et elle est rouge comme une tomate*); **«червоний як індик»**, **“red as a turkey-cock”** (*“For shame, Henry”, cried Doctor Tusher, turning as red as a turkey-cock (W. Thackeray)*), **“rouge comme un coq”** (*Quand j’atteignis le Billard, il était déjà en train d’y pérorer, rouge comme un coq et dressé sur ses ergots (R. Masson, “Le Parlementaire vertueux”*)).

Надаючи оцінку зовнішності людини, не залишаємо без уваги її волосся. Світле шовковисте красиве волосся росіяни порівнюють з льоном: **«светлый как лен»** (*На деревенской койке, под лоскутным одеялом, лежал, закрыв глаза, мальчик с волосами белыми как лен (А. Толстой «Логутка»*)), французи – з пшеницею: **“blond comme les blés”** (*Philippe est maintenant châtain, mais quand il était enfant, il était blond comme les blés*). Сиве волосся описують, використовуючи такі порівняння: **«бліий як голуб сизий»**, **«бліий як молоко»**, **«как лунь седой»** (*У него белые как лунь волосы, чуть сгорбленная спина, мохнатые брови и под ними – светлые, умные глаза (А. Потапов «Свидание с Марианной»*). Хвилясте волосся порівнюють із шерстю барана: **«кучерявий як баран»**, **«кучерявый/кудрявый как баран/барашек»** (*Он заметил, что отец Модиньки Корфа, недвижимый и завитой как баран, бывший тут же в зале, с любопытством поглядывал на отца (Ю. Тынянов «Пушкин»*)). Якщо ж у лю-

дини, навпаки, немає волосся, то говорять: «**лисий як бубон**», «**лысый как бубен**»; «**лисий як коліно**», «**лысый как колесо**» (*Но наступала весна, дед напаяливал на лысую как колесо голову парик, влезал в коричневый камзол, брал в жилистую руку трость и, весь светясь счастьем, выползал во двор...* (Ю. Герман «Рассказы о Пирогове»)), «**chauve comme un genou**»; «**лысый как яйцо**» (*Войдя в ворота, увидели короткого, толстого человека с лысым как яйцо черепом* (А. Толстой «Хожделение по мукам»)), «**chauve comme un oeuf**» (*L'acteur était chauve comme un oeuf*); «**лысый как бильярдный шар**» (*Кирилл представил себе обладателя этого голоса – лысого как бильярдный шар, сладкого, как рахат-лукум...* (Т. Устинова «Хроника гнусных времен»)), «**chauve comme une boule de billard**». Англіїці порівнюють лисих людей з лискою: «**bald as a coot**» (*If Tom's hair keeps receding like that, he'll be bald as a coot by the time he's thirty*) або ж з сидницями маля: «**bald as a baby's backside**» (*Fred: Now, I'll admit my hair is thinning a little on the top, but — Jane: Thinning? You're not thinning, you're as bald as a baby's backside!*).

Висновки. Розглянувши компаративні одиниці на позначення зовнішніх рис людини, спостерігаємо не тільки широку сферу вжитку цих зворотів у культурах вищезазначених народів, але й неймовірну чіткість та витонченість відображення деталей зовнішності людини шляхом порівняння їх з реаліями навколишнього світу. Проаналізовані приклади ілюструють низький процент повних еквівалентів порівнянь у зазначених мовах, в результаті чого часткові еквіваленти, а й іноді безеквівалентні звороти займають більш широкий пласт зазначеної семантичної групи. Більшість компаративних одиниць часто мають жартиливий, а іноді й іронічний характер, тим самим допомагають виразити емоційно-оцінне ставлення людини до свого співрозмовника.

Отже, наведені у статті приклади стійких компаративем на позначення зовнішності людини дозволяють зробити висновок, що компаративні конструкції посідають особливе місце у фразеологічній системі англійської, французької, української та російської мов. Ці одиниці є сталими структурованими зворотами, які відрізняються високою образністю, що дає змогу більш влучно підкреслити всі переваги або недоліки того чи іншого об'єкта пізнання.

Література:

1. Философский энциклопедический словарь. – М. : Советская энциклопедия, 1983. – 840 с.
2. Лебедева Л.А. Устойчивые сравнения русского языка во фразеологии и фразеографии : дисс. ... докт. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Л.Ю. Лебедева. – Краснодар, 1999. – 265 с.
3. Українська мова. Енциклопедія / редкол. В.М. Русанівський та ін. – К. : «Укр. енцикл.», 2000. – 752 с.

4. Васильченко В.М. Концептуалізаційні особливості обрядових компаративних фразеологізмів / В.М. Васильченко // Філологічні студії : зб. наук. праць / за заг. ред. Ж.В. Колоїз. – 2011. – Вип. 6. – С. 87–93.
5. Баранник Н.О. Сутність та структурні особливості компаративних фразеологізмів сучасної української мови / Н.О. Баранник / Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – 2014. – Вип. 10. – С. 8–11. – 1 т.
6. Зубрик А.Р. Особливості та труднощі перекладу англійських фразеологізмів [Електронний ресурс] / А.Р. Зубрик // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. «Філологія». – 2013. – Вип. 36. – С. 317–318. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoaf_2013_36_98.pdf.
7. Львова Н.Л. Семантика фразеологізмів для опису зовнішнього вигляду людини [Електронний ресурс] / Н.Л. Львова, О.П. Клендій. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2011/Philologia/7_81255.doc.htm.
8. Французско-русский фразеологический словарь. Около 3500 выражений / под. ред. Я.И. Рецкера. – М. : Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1963. – 1112 с.
9. Англо-український фразеологічний словник / [уклад. К.Т. Баранцев]. – К. : Знання, 2005. – 1056 с.
10. Ужченко В.Д. Фразеологічний словник української мови / В.Д. Ужченко, Д.В. Ужченко. – К. : Освіта, 1998. – 224 с.
11. Chollet I., J.-M. Robert, 2008. Les expressions idiomatiques. CLE International. 224 p.

Радионова Е. С. Устойчивые компаративные единицы на обозначение внешности человека в английском, французском, украинском и русском языках

Аннотация. В статье рассмотрены сущность и особенности употребления устойчивых компаративных единиц, их место в современной лингвистике. Проанализированы устойчивые сравнения на обозначение внешности человека в английском, французском, украинском и русском языках.

Ключевые слова: устойчивые компаративные единицы, сравнения, компаративные фразеологические единицы, объект сравнения, субъект сравнения.

Radionova K. Stable comparative units for describing people's appearance in English, French, Ukrainian and Russian

Summary. The article investigates the essence and the peculiarities of stable comparative units usage, their place in modern linguistics. Stable similes for describing people's appearance in English, French, Ukrainian and Russian were analyzed.

Key words: stable comparative units, similes, comparative phraseological units, comparison object, comparison subject.